

Dokumenttype	NOU 1988:9	Dokumentdato	1987-10-20
Tittel	Evaluering av Rettledningstjenesten i fiskerinæringen.		
Utvalgsleder	Riise, Tore		
Utgiver	Fiskeridepartementet		
Oppnevnt	1986-03-04	Sider	103
Kapittel	2 Sammendrag		

Utredningen er foruten kapittel 1 (mandat) og 2 (sammendrag) delt i to deler. Første del som omfatter kapittel 3 og 4 er en beskrivelse og evaluering av rettledningstjenesten pr. idag. Andre del omfatter kapittel 5 (mål og utfordringer) og kapitlene 6, 7, 8 og 9 som inneholder forslag til forenklinger m.v., mens kapittel 10 inneholder forslag til fremtidig organisering m.v. Kapittel 11 er om administrative og økonomiske konsekvenser.

I dette sammendraget vil evalueringsgruppen summere opp hovedtanker i - og rette lesernes oppmerksomhet mot - de hovedforslag som innstillingen inneholder.

Rettledningstjenesten i fiskerinæringen er de sentrale fiskerimyndigheters forvaltningsorgan i fylkene og kommunene. Det er idag ca. 160 medarbeidere knyttet til Fiskeridirektoratet, 9 fylkesfiskerisjefkontorer og 63 fiskerirettlederkontorer på kommunenivå. I tillegg består rettledningstjenesten av 10 fiskeristyrer og ca. 275 fiskerinemnder på kommunenivå. Driftsbudsjettet var i 1987 på ca. 13,5 mill. kr. Siden staten overtok ansvaret for rettledningstjenesten i 1981 er den totale kapasitet reelt økt med 7 årsverk.

Evalueringsgruppens oppgave er å søke å bidra til at rettledningstjenesten kan være et initierende og samspillende redskap, slik at politiske beslutninger omformes til målbare resultater på det praktiske plan.

Det sentrale utgangspunkt for virksomheten er selvsagt de fiskeri- og akvakulturpolitiske mål og virkemidler. I samsvar med Regjeringens forutsetninger har gruppen også søkt å vurdere oppgaver, arbeidsformer, styring og organisasjon i forhold til rammebetingelsene i distriktspolitikken, og forslag om endringer i styringssystemene overfor fylkeskommuner og kommuner.

I årene fremover vil fiskeriforvaltningen møte nye utfordringer og krav. Helt sentralt står forvaltning av ressursene i havet og forvaltning av kystsonen for næringsvirksomhet innenfor akvakultur og fiske. Utfordringene her vil være knyttet til samfunnsplanlegging i vid forstand, hvor det skal fastsettes felles mål og retningslinjer for bruk av arealer og andre natur- og kultiverte ressurser, for utbygging av infrastruktur og annen offentlig virksomhet, utforming av næringspolitiske tiltak og distriktpolitiske virkemidler.

De nye problemstillinger som følger med akvakulturnæringen og behovet for langsiktige avklaringer av ressursforvaltningsspørsmål krever en omlegging av rettledningstjenestens oppgaver og arbeidsformer. Evalueringsgruppen har lagt vekt på at en av rettledningstjenestens hovedfunksjoner er å ivareta de overordnede nasjonale styrings- og forvaltningsbehov og -interesser. Disse er oppsummert i første del av kapittel 10.

De fiskeri- og akvakulturpolitiske mål må avledes av og avstemmes til den nasjonale ressursituasjon. En rekke oppgaver og beslutninger som tidligere ble fattet sentralt forutsettes nå avklart på lokalt nivå.

Gruppen har pekt på at det største problem for fiskerimyndighetene er å fordele konsesjoner, tillatelser, lån etc. samtidig som langsiktige ressursforvaltnings- og effektivitetshensyn ivaretas. Disse hensyn vil ofte kunne krysse spesielle distriktmessige nærings- og verneinteresser m.v. og rettledningstjenesten bør være et organ som 1) kan gi de sentrale myndigheter uavhengige og faglig begrunnede vurderinger i fordelingspolitiske spørsmål og spørsmål som angår både kortsiktige og de mer forpliktende langsiktige avklaringer om naturressursforvaltning 2) bidra

til å gjøre fiskerimyndighetenes og andre offentlige organers virkemidler mer målrettet og effektive og 3) gi fiskerimyndighetene løpende informasjon om forhold som angår næringene.

En annen sentral utfordring vil være å bidra til å fremme utviklings- og omstillingsmål for næringsvirksomheten i distriktene.

Fiskeriadministrasjonen er tildelt en sentral rolle i den nasjonale distriktspolitikk med et spesielt ansvar for å opprettholde sysselsetting og hovedtrekkene i bosettingsmønsteret i kystdistriktene.

En hovedoppgave for myndighetene i tiden fremover vil være å sikre en samordning av all næringsvirksomhet i en samlet distrikts- og regionpolitikk. Utvikling, omstilling, kompetanse og tiltaksarbeid er i dag sentrale stikkord for å bedre og videreutvikle næringsgrunnlaget og de økonomiske driftsenheter i distriktene. Mulighetene og oppgavene er sterkt utvidet som følge av fiskeriadministrasjonens ansvar for utvikling av akvakulturnæringen.

I de fleste distrikter er det unyttede muligheter for næringsutvikling. Tilgangen på ressurser, kompetanse m.v. er i dag ulik, noen distrikter står sterkere i konkurransen om utviklingsmuligheter enn andre. Videre er spesialiserte informasjons- og informasjonsformidlingstjenester skjevt fordelt mellom sentrale og perifere strøk.

Rettledningstjenesten i fiskerinæringen er i dag en av de få statsinstitusjoner med næringsutvikling som hovedoppgave som er representert i kystkommunene. I disse områdene er det små muligheter til å skape alternativ sysselsetting i andre næringer.

Slik evalueringsgruppen vurderer det vil rettledningstjenesten innenfor en samlet ressursforvaltnings-, fordelings- og utviklingspolitikk være et viktig redskap til å sikre kystbefolkningen del i såvel de økonomiske goder som tjenesteyting ved å 1) bidra til å formulere politiske programmer om mål og virkemidler 2) gjennomføre vedtatt politikk 3) kunne være med å vurdere effekten av virkemidler 4) ved informasjon og kontaktformidling bidra til en mer effektiv utnytting av såvel det offentlige som private tjenestetilbud for næringsutvikling.

Evalueringsgruppen har derfor pekt på at rettledningstjenesten samlet vil være en kompetanse- og kunnskapsressurs i den planlegging som skal foregå i fylkeskommuner og kommuner som kan 1) bidra til at planleggingen bygger på så realistiske forutsetninger som mulig og bidra når planer skal følges opp med praktiske tiltak 2) representere et betydelig ressurstilskudd til fylkeskommunenes og kommunenes egen planleggings- og utredningskapasitet og 3) representere en vesentlig uformell og "ubyråkratisk" kommunikasjonskanal inn til de sentrale fiskeriforvaltningsorganer og fiskerinæringens kompetanse- og forskningsinstitusjoner.

Fiskeri- og akvakulturnæringens utøvere vil være den primære målgruppe for rettledningstjenestens virksomhet. Virksomhetene på sjø og land er relativt kapital- og kompetansekrevene når det gjelder problemer av teknisk, organisatorisk og bedriftsøkonomisk art.

Evalueringsgruppen mener at rettledningstjenesten kan være et verdifullt redskap for den enkelte utøver til å formidle kontakter mellom enheter i næringen, offentlige og private konsulent- og seviceorganer, forsknings-, kompetanse- og finansieringsinstitusjoner. Særlig overfor de mindre driftsenhetene, som er den gruppe som i størst grad etterspør tjenester, har evalueringsgruppen antatt at rettledningstjenesten kan være til verdifull hjelp.

Oppsummert har evalueringsgruppen lagt til grunn at følgende forutsetninger for hovedoppgaver og organisering av den fremtidige rettledningstjenesten er at den bør

være et:

1. aktivt instrument for gjennomføringen av myndighetenes politikk overfor fiskeri- og akvakulturnæringene.
2. aktivt organ for samarbeid med andre statlige organer, fylkeskommunale og kommunale organer om løsning av oppgaver og utfordringer innen fiskeri- og akvakulturnæringen innenfor de rammer og mål som settes for distriktspolitikken. Etaten bør særlig arbeide for å finne frem til strukturelle løsninger som sikrer sammenheng mellom de ulike elementer som næringene bygger på.

3. aktivt instrument for å utnytte de ulike virkemidler som kan bidra til en positiv næringsutvikling.
4. serviceorgan for utøverne i næringene og deres organisasjoner. Den skal selv være initiativtaker til eller følge opp ideer om prosjekter og tiltak som kan bidra til å fremme kollektive og mer langsiktige interesser for næringene. Den skal også bidra til å fremme samarbeid mellom på den ene siden de interesser som er knyttet til de ulike ledd og nivåer i næringene og på den annen side mellom de private og offentlige virksomheter som har betydning for næringsutviklingen.

ha:

5. en organisasjon som sikrer at de ressurser og den fagkompetanse som finnes i den samlede fiskeriforvaltning utnyttes best mulig. Det bør gjennomføres en sterkere organisatorisk integrering mellom fiskeridministrasjonens sentrale nivåer og det regionale og lokale apparat. Det bør utvikles samarbeid på fylkes- og kommunenivåene og mellom fylkes- og kommunenivåene innad i rettledningstjenesten.
6. fagkompetanse på et nivå som gjør den i stand til å løse nye oppgaver, definere og få igang forsøks-/utviklingsprosjekter og prosjekter av mer tiltaksorientert art. Det bør være et mål at kompetansen er minst like god som i andre sektorer med ansvar for næringsutvikling slik at den kan fremstå med tyngde i de sammenhenger hvor næringenes interesser skal avveies mot andre i de samfunnsmessige fordelingsprosesser.

Kapittel 2 Sammendrag

Hovedlinjer i evalueringsgruppens forslag til oppgaver

Arbeidsoppgavene til rettledningstjenesten vil fortsatt være knyttet til forvaltning, planlegging, veiledning av næringsutøvere og informasjon. Disse oppgaver og funksjoner bør imidlertid sees i lys av en rekke nye forutsetninger.

Evalueringsgruppen har påpekt at det er staten selv som har vært den viktigste produsent av nye oppgaver for rettledningstjenesten. Dette kan i og for seg oppfattes som et paradoks all den stund de generelle økonomiske rammer i mange år fremover vil gjøre enten nedbygging eller avvikling av offentlige etater mer aktuelt enn økning i kapasitet og ressurser. På den ene siden har derfor staten selv pålagt en rekke nye og arbeidskrevende oppgaver i tillegg til de gamle, men på den annen side uttrykker staten ønske om å begrense det offentlige engasjement. Dette representerer en motsetning med mindre "gamle" oppgaver kan tas vekk.

Evalueringsgruppen har sett det nødvendig å fjerne eller nedtone arbeidet med flere av de tradisjonelle oppgavene av forvaltningsmessig art for å gi plass til nye oppgaver og utfordringer. Oppgaver bl.a. i tilknytning til mer langsiktige ressursforvaltningshensyn mener evalueringsgruppen er så viktige at en ikke kan unngå å registrere disse som vesentlige for statlig ansvar og forvaltning.

Evalueringsgruppens forslag vil samlet gi en "profil" for den fremtidige rettledningstjeneste som vil kunne bryte med det som har vært definert som eller oppfattet som hovedintensjonen med rettledningstjenesten: 1) et tiltaksorgan for kommunen og 2) konsulentvirksomhet for næringsutøverne. Slik evalueringsgruppen ser det behøver det ikke være noen motsetning her. Det vil være mer tale om å finne frem til praktiske samarbeidsordninger tilpasset hvert enkelt organs forutsetninger og muligheter.

Rettledningstjenesten er etter evalueringsgruppens vurdering i for stor grad blitt beskjeftiget med rutinemessige oppgaver, akutte enkeltsaker og kortsiktighet. Dagens rettledningstjeneste er dårlig egnet til å ivareta langsiktige hensyn.

Det er også liten oversiktighet, mangelfulle muligheter til å følge opp

politiske prioriteringer og dårlig samordning mellom saksområder og nivåer i det forvaltningssystemet som rettledningstjenesten er en del av.

På bakgrunn av mandatet har evalueringsgruppen foretatt en grundig og detaljert vurdering av hver enkelt av oppgavene på bakgrunn av disse kriterier: 1) saksfeltets betydning for fiskeriforvaltningen 2) kompetanse og ressursmessige forutsetninger 3) betydning for næringens utøvere og 4) administrative og andre kostnader forbundet med å overføre oppgavene til andre instanser.

Dette er evalueringsgruppens forslag til oppgaver og oppgavefordeling mellom fiskerirettleder og fiskerinemnd, fiskerisjef og fiskeristyre:

(I=informasjon S=saksbehandling K=klagebehandling U=uttalelser
KL=kartlegging A=analyser E=evaluering KF=kontaktformidling
R=retningslinjer)

Oppgaver	Oppgavefordeling			
	Kommune Fiskerirettleder	Fylke Fiskerinemnd	Fylke Fiskerisjef	Fylke Fiskeristyre
a) forvaltningsoppgaver				
Fiskermanntall	I,S	K	-	-
Merkeregisteret	I,S	-	-	-
Garantikassen	I,S	U	-	-
Statens Fiskarbank	I,S,E	R	S,E	R
Konsesjoner, fiske	I,S,E	R	S,E	R
Konsesjoner, oppdrett	I,S,E	R	S,E	R
Utøvelse av fiske	I,U	-	S,E	U
Statlige finans. ordninger	I,S,E	-	S,U,E	U
Plan og bygn. loven	S	R	U	U
Havne og farv. loven	S	U	S,U	U
Petroleumsloven	KL,U	U	S,KL,A	U
Budsjettarbeide	S	-	S	-
Årsmeldinger	S	U	S	U
b) plan og tilt.oppg.				
Kommune/fylkesplan	S,U	U	S,U,A,E	U
Kystzone,reguleringsplan,havneplan m.v.	S,KL,A	U	U,S,K,A	U
Tiltaksarbeid	KL,A,I,KF,E	R,E	K,A,I,KF	R
Sivil beredskap	S	-	S,KF	-
c) veiledning				
Sosiale ordninger	I	-	-	-
Off.støttefunksjoner for næringslivet	I,KF	-	-	-
d) informasjon				
FoU-formidling	I,KF	-	I,KF	-
Annen informasjon	I,KF	-	I,KF	-

Gruppens innstilling inneholder 1) forslag til fjerning av oppgaveområder 2) fjerning av oppgaver innenfor oppgaveområder 3) forslag til effektivisering 4) forslag til endringer i arbeidsdelingen mellom organene. Når det gjelder fjerning av oppgaver vil særlig forvaltningsoppgavene kreve nærmere utredninger, men en del av forslagene vil kunne gjennomføres relativt raskt og uproblematisk.

1. Forslag til fjerning av oppgaver

a) Forvaltningsoppgaver

Forvaltningsoppgavene utgjør i dag den største del av rettledningstjenestens oppgaver. Dette forhold blir ofte fremstilt som en bekreftelse på at rettledningstjenesten har spilt falitt i forhold til mer

offensive og tiltaksorienterte funksjoner. Evalueringsgruppen er ikke uten videre enig i dette.

Lover, forskrifter og prosedyreregler er i stor grad utformet med sikte på at lokale behov skal kunne bli tilgodesett. Det er derfor, etter evalueringsgruppens vurdering, ingen "feil" at rettledningstjenesten har vesentlige oppgaver med å forvalte ulike virkemidler. Problemet er imidlertid at rettledningstjenesten ikke har ressurser til også å arbeide med andre sentrale oppgaver.

Arbeidet med forvaltningsoppgaver vil fortsatt være sentralt og nødvendig. Her har imidlertid gruppen bestrebet seg på å oppnå betydelige forenklinger og har foreslått at arbeidet med de mer individorienterte ordninger (fiskermanntallet og merkeregisteret) overføres til andre organer, men dette spørsmål må nærmere utredes.

Hvis disse oppgavene flyttes til andre organer vil gjenværende forvaltningsoppgaver være knyttet til ressursforvaltning og næringsutvikling (konsesjonssystemet, utøvelse av fisket og Statens Fiskarbank) og således være nærmere tilknyttet og naturlig samordnet det fylkeskommunale og kommunale planarbeidet.

b) Veiledning av klienter

Rettledningstjenesten har, slik navnet sier, ideelt sett vært tenkt knyttet til veiledning til den enkelte næringsutøver i finansielle og driftstekniske/-økonomiske spørsmål. Evalueringsgruppen anser ikke at individuell veiledning av denne art bør være en hovedoppgave i fremtiden. Det understrekes likevel at rettledningstjenesten vil måtte spille en sentral rolle i arbeidet med informasjons- og kontaktformidling og veiledning av mer generell art.

2. Forslag til forenklinger i prosedyrer

Dersom fiskermanntallet og merkeregisteret fortsatt blir en oppgave for rettledningstjenesten, mener gruppen likevel at fiskerisjefkontorene bør fritas for arbeidet med disse ordningene. Arbeidet har i dag en mer symbolsk enn en reell funksjon.

Rettledningstjenesten har tradisjonelt vært pålagt en rekke oppgaver for Statens Fiskarbank. Fiskerinemndene har hatt en sentral rolle innenfor dette systemet og er bankens lokale apparat i distriktene. Systemet som ble etablert tidlig på 1950-tallet har ikke vært gjort til gjenstand for vurdering siden da, og det synes nå å foreligge gode forutsetninger for en revisjon og modernisering av systemet. Gruppen har fremmet en rekke forslag som innspill til en slik gjennomgang. Forslagene innebærer bl.a. at det må skilles klarere mellom næringsmessige vurderinger og rene "bank-vurderinger" og at rettledningstjenesten som hovedregel kun skal ha ansvar for de næringsmessige vurderinger.

Når det gjelder konsesjonsordninger i fisket har gruppen påpekt den sentrale forutsetning om at lokale og distriktmessige vurderinger skal tillegges stor vekt. Det er vist til visse svakheter med dagens system. Gruppen har også vist til at det er mulig å delegerer avgjørelsesmyndighet til fiskerisjefkontorene på følgende områder innen konsesjonspolitikken: 1) rene ervervstillatelser 2) kjøp og salg av fartøy med konsesjon innen fiskerisjefdistriktet.

Utøvelse av fisket skjer under en lang rekke redskaps- og fiskebestemmelser og er av helt sentral betydning for fordeling av økonomiske goder og utviklingsmuligheter for fiskerinæringen i distriktene. Evalueringsgruppen har for det første vist til behovet for å etablere bedre informasjonssystemer og for det andre foreslått visse endringer i prosedyrene for behandling av lokale reguleringssaker. Det er foreslått at reguleringsutvalgenes funksjon overføres til fiskeristyret.

Virksomheten på akvakultursektoren styres i dag av 10 forskrifter som er hjemlet i oppdrettsloven. Prosedyrene for saksbehandling synes åpenbart å påkalle en gjennomgang med sikte på forenklinger. Gruppen har fremmet forslag som bør tas med i en slik gjennomgang.

3. Forslag til forenklinger i saksbehandlingen

Evalueringsgruppen har fremmet en rekke forslag til forenklinger i dagens forvaltningssystem. Sentralt i effektiviseringsarbeidet vil være en

videre utvikling og utbygging av EDB-systemene. Dette vil bl.a. også gi bedre grunnlag for bearbeiding av statistisk materiale og å forenkle arbeidet med plan- og konsekvensvurderinger. Dette arbeidet bør i fremtiden gis høyeste prioritet.

Evalueringsgruppens forslag om utredning av merkeregisteret, bl.a. med sikte på å etablere det som et tinglyst register, vil kunne bidra til betydelige tidsbesparelser for alle nivåer og aktuelle organer i fiskeriforvaltningen.

4. Forslag til endringer i intern arbeidsfordeling

Utover dette vil endringer i rutiner og arbeidsfordeling mellom de organer som deltar i saksbehandlingen også bidra til å forenkle arbeidet ved kontorene. Gruppen har som prinsipp gått inn for at fiskeristyret og fiskerinemnda i hovedsak skal behandle prinsippsspørsmål og gi retningslinjer for forvaltningsapparatets behandling av enkeltsaker. Disse organer bør vanligvis ikke befatte seg med enkeltsaker som skal være en oppgave for henholdsvis fiskerisjef- og fiskerirettlederkontorene. En endring her vil kunne frigjøre en god del tid til andre oppgaver.

Evalueringsgruppens forslag til oppgaver, forenklinger m.v. er behandlet i kapitlene 6, 7, 8 og 9.

Kapittel 2 Sammendrag

Hovedlinjer i forslag til organisering

I kapittel 3 er det gitt en beskrivelse av de historiske forutsetninger og "milepeler" for etablering, og en oversikt over formål, hovedoppgaver, ansvars-/oppgavefordeling og organisasjon. Kapittel 4 er en beskrivelse og evaluering av rettledningstjenestens ressurser og virksomhet i perioden fra 1981 (statens overtaking) og frem til idag.

En sentral del av gruppens mandat har vært å vurdere om dagens organisering av rettledningstjenesten er tilfredsstillende med hensyn til ansvarsforhold, rasjonell utnytting av ressurser etc. og om nødvendig fremme forslag til endringer.

I tilknytning til mandatet har Fiskeridepartementet presisert at rettledningstjenesten fortsatt skal være en del av fiskeridirektoratet. Evalueringsgruppen har ut fra dette drøftet ansvarsforhold, arbeidsfordeling etc.

Et hovedanliggende for evalueringsgruppen har vært å bidra til å organisere og utvikle en statlig fiskeriforvaltning på lokal- og fylkesnivåene til et mer funksjonsdyktig og fleksibelt apparat til å ivareta de faglige vurderinger og forbindelseslinjer mellom lokalnivået og fiskerimyndigheter.

Evalueringsgruppen kan ikke se at rettledningstjenesten i dag verken har tilstrekkelige ressurser og kompetanse eller rimelig organisasjonsmessig oppbygning til å løse de oppgaver som etter gruppens vurdering bør kreves for å fungere som en effektiv og tidsmessig del av fiskeriforvaltningen. Rettledningstjenesten har hittil i stor grad vært en forsømt del av fiskeriforvaltningen.

Evalueringsgruppen mener at Fiskeridepartementet/Fiskeridirektoratet bør ta større ansvar for RIF enn hva tilfellet er i dag. RIF bør vies tid og oppmerksomhet ved at det satses ressurser på utvikling og effektivisering i tilknytning til oppgaver og aktiviteter som en mener er viktige å opprettholde. Å gi virksomheten innen RIF tilstrekkelig styring, oppmerksomhet og fremdrift og utvikle RIF til en organisasjon vil være en av de sentrale myndigheters viktigste oppgaver. Dette arbeidet vil være en løpende prosess, men visse basisforutsetninger bør være tilfredsstillende for å få igang og holde prosessen løpende.

Kapittel 2 Sammendrag

Forslag til endringer på kommunenivå

Rettledningstjenesten dekker på landsnivå ca. 275 kommuner, 175 er tilknyttet de 63 fiskerirettdelerkontorene. De fleste av de 102 kommuner som ikke dekkes av ordningen er relativt marginale i fiskerimessig sammenheng, men flere er av interesse både med tanke på utvikling av akvakultur og for kystsoneforvaltningen ellers.

Fiskerirettdelernes tjenstedistrikter varierer betydelig. Av de 63 tjenstedistriktene er det 22 som omfatter 1 kommune, 17 dekker 2 kommuner. De øvrige 24 dekker 3 eller flere (opptil 12) kommuner. Utviklingen av stillinger, kontorbemanning etc. på fiskerirettdelernivå har vært preget av en rekke tilfeldigheter. Resultatet er at vi i dag har en rettledningstjeneste med meget ujevn struktur når det gjelder geografisk virkeområde og arbeidsmengde. Av de 63 kontorene er 36 enmannsbetjente, mens 9 kontorer har både saksbehandler og kontorhjelpe. 2 har bare saksbehandler og 16 har bare kontorhjelpe. Det er ikke tilført nye saksbehandler- eller kontorhjelpestillinger i perioden.

Det har vist seg vanskelig å få formelt kvalifiserte søkere til fiskerirettdelerstillingene samtidig som det har vært en betydelig "turn-over", særlig ved de dårligst bemannede kontorene. I perioden var det bare 31 distrikter som har hatt samme rettleder. Dårlig lønn, begrenset faglig miljø og avansementsmuligheter i forhold til kvalifikasjoner, høy arbeidsbelastning og slitsom pålagt reiseaktivitet er de viktigste grunner til at folk slutter i tjenesten.

Evalueringsgruppen har i sitt forslag til fremtidige arbeidsoppgaver knyttet disse til statlige oppgaver og forvaltningsinteresser. Rettledningstjenesten skal ikke kunne pålegges tiltaksorienterte oppgaver av kommunene eller ha ansvar for personorientert veiledning i mer spesifikke driftstekniske og driftsøkonomiske spørsmål.

Evalueringsgruppen har ut fra bl.a. dette kommet frem til at det verken på faglig eller på forvaltningsmessig grunnlag er behov for å opprettholde en rettledningstjeneste på lokalt nivå etter dagens organisasjonsmodell.

Evalueringsgruppen går inn for en distriktsorganisering av rettledningstjenesten som forutsetter at det bygges opp fagkontorer med en minimumsbemanning på 2 fagkompetente personer som samlet skal dekke både fiskeri- og akvakulturnæringen. I tillegg bør kontorene ha en kontoransatt.

Med henvisning til de forhold som er omtalt ovenfor om strukturen i rettledningstjenestens oppbygning på kommunenivå m.v. mener imidlertid gruppen at det bør foretas en fullstendig gjennomgang av inndelingen i tjenstedistrikter med utgangspunkt i en del kriterier som er foreslått. Det er i dag ikke mulig å ha noen formening om eventuelle mulige behov for bemanningsøkning en slik gjennomgang vil få, men det kan med sikkerhet slås fast at den vil bli betydelig mindre enn en personellmessig opprustning basert på dagens organisasjonsmodell.

Evalueringsgruppen mener at fiskerinemnda vanligvis bør ha et virkeområde som tilsvarer det administrative distrikt. Inntil nærmere avklaring har funnet sted om en eventuell nyinndeling av rettlederdistrikter bør en ta sikte på å fortsette den påbegynte prosess fra 1983 med sammenslåing av nemnder.

Kapittel 2 Sammendrag

Forslag til endringer på fiskerisjefnivå

Evalueringsgruppen har ikke funnet grunnlag for organisasjonsmessige endringer av fiskerisjefdistriktene, men har foreslått at Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag får felles fiskeristyre.

Fiskerisjefkontorene har fått en vesentlig økning i arbeidsmengden som følge av ansvaret for akvakulturnæringen. Evalueringsgruppens gjennomgang av arbeidsoppgaver, bl.a. med fjerning av visse oppgaver i tilknytning til fiskermanntallet og merkeregisteret vil bare gi en beskjeden frigjøring av kapasitet. Behov for bedre samordning, muligheter for økt delegasjon av saker til fiskerisjefkontorene samt administrativt og faglig ansvar for virksomheten ved fiskerirettlederkontorene tilsier en økning i arbeidsmengden.

Evalueringsgruppen vil også vise til at fiskerisjefkontorene oppfattes av flere fylkeskommuner og søkere om konsesjoner som flaskehals i sakbehandlingen av bl.a. oppdrettssaker. I en del tilfelle har fylkeskommunen derfor finansiert stillinger som faglig og administrativt er blitt tilknyttet fiskerisjefkontorene.

Fiskerisjefkontorene er nominelt tilført 16 saksbehandlerstillinger til å arbeide med planspørsmål og oppdrettssaker. Bare 3 stillinger er nye, ettersom de øvrige stillinger er blitt innarbeidet på Fiskeridepartementets budsjett etter å ha vært finansiert over bl.a. Kommunaldepartementets budsjett for utviklingstiltak i Nord-Norge og Ytre Namdalen samt Vestlandet.

Ved de 9 fiskerisjefkontorene er det idag fra 1 til 4 saksbehandlere. Ved statens overtaking av rettledningstjenesten var det tilsammen 21 saksbehandlere ved kontorene, mens det i dag er 24 faste stillingshjemler. Rekrutteringen av formelt kvalifiserte saksbehandlere til fiskerisjefkontorene har vært tilfredsstillende, men det har i alle år vært betydelige problemer med å beholde arbeidskraften. Utsiftingen av personale har de siste år vært en tredjedel eller mer og har vist økende tendens. Gjennomsnittlig tjenestetid er 2 år. Det er nå oppnådd betydelige forbedringer i lønns plasseringen av saksbehandlere, og evalueringsgruppen formoder at dette kan være et viktig incentiv til større stabilitet i bemanningen ved kontorene.

Det er ikke opprettet nye kontorhjelpstillinger i perioden, og kontorene har reelt sett fått redusert kapasitet som følge av pålegg om å ivareta tidkrevende regnskapsfunksjoner som tidligere ble ivaretatt av kommunene. Kontorhjelpfunksjonen er i dag dårligere enn i 1981.

Stillingsutviklingen har, etter gruppens vurdering, skjedd tilfeldig og uavhengig av vurdering av arbeidsoppgaver, belastninger m.v. Evalueringsgruppen mener at fiskerisjefkontorene bør ha en faglig minimumsbemanning på 4 saksbehandlere, og bør styrkes med tilsammen 17 stillinger som dels skal føre tilbake "stjålet" kapasitet fra den tradisjonelle fiskerinæring og som dels skal dekke behov for økt saksbehandlerkapasitet innenfor oppdrett og planlegging. Det er foreslått en distriktsvis fordeling av stillingene. Kontorfunksjonen ved fiskerisjefkontorene bør styrkes med til sammen 9 stillinger.

Kapittel 2 Sammendrag

Forslag til endringer på sentralnivået

Evalueringsgruppens vurdering er at det er behov for bedre vertikal og horisontal samordning mellom de sentrale fiskerimyndigheter og rettledningstjenesten både ut fra en styrings-, en effektivitets- og en brukersynsvinkel.

For å få rettledningstjenesten til å fungere som en relativt enhetlig organisasjon i sammenheng med departementet og direktoratet mener gruppen det må legges vekt på organisasjonsutvikling som kan bidra til å fastlegge organisasjons- og instruksjonsmyndighet for virksomheten.

Rettledningstjenestens organisatoriske status har vært fremme til diskusjon flere ganger. Diskusjonen har bakgrunn i at rettledningstjenesten

er etablert i medhold av en egen lov som upresist angir at RIF er underlagt den sentrale fiskeridministrasjon. Gruppen har drøftet spørsmålet og mener at rettledningstjenesten administrativt og faglig bør ligge under Fiskeridirektoratet.

Etter den statlige overtaking av ansvaret for rettledningstjenesten ble Kontoret for rettledning og informasjon etablert ved å slå sammen det tidligere informasjonskontoret med statskonsulentstillingen tilknyttet rettledningstjenesten. Sammenslåingen har ikke ført til at kontorets kapasitet overfor rettledningstjenesten har øket.

Etter evalueringsgruppens vurdering fungerer ikke den nåværende organisasjonsmodell der Administrasjonsavdelingen har hovedansvaret for rettledningstjenesten. Avdelingen er sterkt arbeidsmessig belastet, og gjør det vanskelig å få presentert behov og synspunkter når det gjelder tilgang på og fordeling av ressurser. Kontoret for rettledning og informasjon, som har det daglige ansvaret for virksomheten, har dessuten en uklar status som mellomting mellom administrativt og operativt ansvar som skaper interne samordningsproblemer bl.a. også som følge av mangel på rimelig status og rimelig autoritet innad overfor andre av direktoratets avdelinger. En rekke behov, interesser og servicefunksjoner knyttet til rettledningstjenesten blir ikke ivaretatt innenfor dagens system.

De nye direktivene for virksomhetsplanlegging i staten setter nye krav til den sentrale ledelsen i rettledningstjenesten. Gruppen mener RIFs ledelse i Fiskeridirektoratet bør gis et utvidet ansvar for å holde oversikt over etatens totale virksomhet, være orientert mot de mål som ønskes oppnådd og justere budsjettressurser og andre virkemidler for å nå disse mål.

Evalueringsgruppen har gått inn for at rettledningstjenesten styrkes ved at det etableres en avdeling i direktoratet. Gruppen har fremmet flere forslag til behov og interesser som bør ivaretas av avdelingen. Forslaget forutsettes i stor grad å kunne realiseres med intern omorganisering.
